

עגבניות / קורבנות, 2023

הפרויקט **עגבניות / קורבנות** של נוי חיימוביץ' ותמיר ארליך נולד מתוך דו־שיח עם פרופ' יאיר בר־חיים, החוקר הבניית קשב חזותי ככלי לטיפול בחרדה ופוסט־טראומה ולסיוע במניעת תסמיני דחק בקרב חיילים לפני יציאה לקרב. יכולות של דריכות והפניית קשב לאיום הופכות לכלי טיפולי במעבדתו של פרופ' בר־חיים. צמדי מילים, האחת ניטרלית והשנייה מאיימת (כמו עגבניות | קורבנות), או גירויים ויזואליים כמו פרצופים או תמונות, משמשים לאימון קוגניטיבי־מוחי. אימון זה נועד לשפר את העיבוד של מידע מאיים וליצור הגנה פסיכולוגית המאפשרת להתמודד עם מצבי טראומה צפויים בקרב חיילים.

מתוך דיאלוג עם המתודות המחקריות־טיפוליות של פרופ' בר־חיים, נוי ותמיר יוצרים עולם טראומטי שביסודותיו ניצבת התמודדותם האישית כבני זוג עם חרדה וטראומה, המונעות על ידי מנגנוני שליטה וכוח. הכניסה דרך שער מונומנטלי של "Warning Trigger" הופכת את הצופים למשתתפים אקטיביים במערך הניסוי־לכאורה שלפניהם. על השער מפורטות הוראות להתנהגות בחלל, ואלו יוצרות מצב תודעתי של דריכות מתמדת בתוך עולם מסתורי, מושך ומרתיע בו־זמנית. הלא־אנושי — בין אם זו המילה הכתובה ובין אם אלו דימויים של דבורה או עגבנייה — מוטען בחיות מאיימת. צורות ארכיטיפיות מפוסלות בקרמיקה כמו מגיחות מתוך עולם עתיק, ולצידן תחפושות דבורים מעולם הבידור לילדים הופכות למדי לוחמים. כל אלה מייצרים אירוע פרפורמטיבי המערב הומור שחור באימת מותחן פסיכולוגי ומאפשרים מבט ביקורתי על האופנים שבהם קשב חזותי מושפע מאזהרות, סכנות ומצבי חרדה.

בעגבניות / קורבנות נוי ותמיר משתמשים בתבניות מוכרות המבוססות על שפת המלחמה — חיילים במנוחה, כלי נשק לתקיפה, המנוני מצעדים — ובאמצעותן פותחים בפני הצופים עולם בדיוני ופנטסטי. הם שואלים כיצד אנו כחברה מפנימים התניות קוגניטיביות ולומדים לקבל נוכחות אלימה כמובנת מאליה, תוך כדי לימוד מתמיד, טבעי ואף לא־מודע של טכניקות התעלמות והדחקה. הגירויים השונים מתחרים על תשומת הלב שלנו, מהדהדים את המאבק האלים על שליטה בנרטיב החברתי־פוליטי העכשווי בישראל — חברה שבה מצב כוננות תמידי למלחמה עבר נורמליזציה מלאה.